

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.414/2025/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Kardos Andrea, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. október 21.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terheltek: terhelt1 és társai (terhelt2 XI. rendű)

Elsőfok: Szegedi Törvényszék, 7.B.592/2010/2879., ítélet, tárgyalás,
2022. március 7.

Másodfok: Szegedi Ítéltábla, Bf.I.498/2023/99., ítélet, nyilvános ülés,
2024. május 24.

Az indítvány előterjesztője: a XI. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a XI. rendű terhelt javára

Rendelkező rész:

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt1 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt2 XI. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Törvényszék 7.B.592/2010/2879. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.498/2023/99. számú ítéletét terhelt2 XI. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Szegedi Törvényszék a 2022. március 7. napján kihirdetett 7.B.592/2010/2879. számú ítéletével terhelt2 XI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 18 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, 3 esetben (7) bekezdés b) pont, 15 esetben (6) bekezdés b) pont] és lőszerral visszaélés bűntettében [korábbi Btk. 263/A. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért őt mint bűnszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 3 év gazdasági társaság vezetői tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra ítélte. Rendelkezett a XI. rendű terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2024. május 24. napján meghozott Bf.I.498/2023/99. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét terhelt2 XI. rendű terhelt tekintetében a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést illetően változtatta meg. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy a XI. rendű terhelt által elkövetett közbiztonság elleni bűncselekmény jogszabályi alapja az 1978. évi IV. tv. 263/A. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulata.

[3] A jogerős ítéleti tényállás lényege terhelt2 XI. rendű terhelt tekintetében a következő.

[4] A tényállás ún. bevezető része rögzíti, hogy a bérbeadó cégek keretszerződéseket kötöttek egy vagy több takarékszövetkezettel, melyek szerint a bérbeadó a vele bérleti szerződést aláíró bérelőkkal szemben fennálló bérleti díj követeléseit egy jövőbeni keretösszeg erejéig értékesítheti a takarékszövetkezetek felé. Az ügymenet során a bérbeadó cégek voltak azok, melyek a bérelőket minősítették a szerződés megkötését megelőzően, és velük jellemzően 48 hónapos futamidőre bérleti szerződéseket kötöttek, melyek általában tartalmazták a szerződések tárgyát (gépeket, eszközöket, gépsorokat, stb.), azok értékét, az önróként megjelölt kezdő bérleti díjat, az egyes havi bérleti díjak összegét – és néhány esetben a szerződéskötés díját is –, illetve a szállítókat.

[5] A megkötött szerződések alapján a bérelőknél kötelessége volt az önrész megfizetése a bérbeadók felé, melyet követően a bérbeadó cégek a bérleti szerződéseket megküldték a velük keretszerződést kötő takarékszövetkezeteknek a követelések értékesítése végett, melyet a takarékszövetkezetek részéről is követett egy minősítési folyamat, amely azonban a gyakorlatban csak formalitás volt. Mindezeket követően a finanszírozó takarékszövetkezetek átutalták a követelésvásárlások vételárát a bérbeadó cégek felé, amely az egyezségtől függően egy diszkontláb alapján került meghatározásra 9-18%-os mértékben, és amely gyakorlatban a hátralévő bérleti díj 70-85%-ának kifizetését jelentette szerződésenként. Az átutalt követelésvásárlási ellentértékből a bérbeadók – kiegészítve azt a bérbevevőtől megkapott önrésszel – adásvételi szerződésekkel általában megvásárolták a szállítóktól az eszközöket, majd azt az iratok szerint átadták a bérelőknél. A bérelő kötelezettsége volt a havi bérleti díjak megfizetése a bérbeadónak, akiknek azt továbbítaniuk kellett a finanszírozó takarékszövetkezetek felé, majd a bérleti időszak végén a bérelő a bérleti tárgyat köteles volt visszaadni a bérbeadónak.

[6] Ez a konstrukció lehetőséget adott visszaélésekre, mivel annak számos eleme nem volt ténylegesen ellenőrizhető. A takarékszövetkezetek csak a bérbeadókkal álltak

jogviszonyban, a bérlő cégekről vagy személyekről, azok gazdasági, vagyoni helyzetéről, a bérelt tárgyakról információkkal ténylegesen nem rendelkeztek. Mivel az adósok nem közvetlenül a takarékszövetkezeteknek teljesítettek, hanem közbeiktatott cégeként a bérbeadóknak, a takarékszövetkezetek közvetlenül még arról sem értesültek, ha a bérlők nem fizették a bérleti díjakat, hiszen egy ideig a bérbeadó helyt állt azok helyett a szerződési kötelezettségeknek eleget téve. A konstrukció szerint a bérlő sem tudott arról a legtöbb esetben, hogy a bérbeadó cégek a velük szemben fennálló követelésüket harmadik személy részére (takarékszövetkezetek felé) értékesítették.

[7] A bérbeadó cégek a bérleti szerződéseket olyan bérleti tárgyakra kötötték, amelyek vagy nem léteztek, vagy léteztek ugyan, de a bérleti szerződésben feltüntetett értékük lényegesen kevesebb volt, mint a szerződésben szereplő érték, vagy a bérleti tárgyakat szétszedve, különböző bérleti szerződésekben szerepeltették a valós értéktől eltérő értékek megjelölésével, hiszen részeiben azok teljes mértékben működésképtelenek voltak. Több esetben magának a bérlőnek nem is volt szándékában eszközözt bérelni, egyáltalán nem volt lehetősége a bérleti díjak megfizetésére sem. Az idő előrehaladtával egyre több bérlő nem teljesítette fizetési kötelezettségét, a bérleti díjak nem folytak be, így ennek a rendszernek a több éven keresztül fenntartása érdekében újabb és újabb bérleti szerződéseket kötöttek a bérbeadó cégek, és az azokból származó követeléseiket folyamatosan értékesítették a különböző takarékszövetkezeteknek.

[8] A rendszer konstrukciója nemcsak a bérleti szerződések megkötését és a követelések értékesítését, valamint a bérbeadó cégek alapítását és működtetését feltételezte, hanem a bérlő pozícióban fellépő személyek és cégek felkutatását, cégek alapítását, működtetését, beszerzését is, továbbá a szerződésekben megjelölt tárgyak, eszközök szállítóinak felkutatását, beszerzését, de olyan személyek beszerzését is, akik anyagi ellenszolgáltatás reményében valódi akarat hiányában alapítottak cégeket, kötöttek ilyen bérleti szerződéseket vagy azokhoz kapcsolódó bármely okiratot, – nevezetesen számlákat, tárolási nyilatkozatokat, bevételi és kiadási bizonylatokat – aláírtak {elsőfokú ítélet [98]-[164] bekezdés}.

[9] Miután terhelt3 II. rendű terhelt 2003 augusztusától önállóan, az cég1 keretében folytatta tevékenységét, illetve terhelt4 III. rendű terhelt 2003. július hónaptól átvette a cég2 vezetését, terhelt5 VI. rendű terhelt mindkettőjükkel megállapodott abban, hogy a jövőben közvetíteni fog számukra olyan személyeket és azok cégeit, amelyek nevére valótlan tartalmú bérleti szerződéseket tudnak kötni, továbbá vállalta azt is, hogy a bérleti szerződésekben feltüntetett bérleti tárgyak cég1, illetve cég2 felé történő leszámlázását is biztosítja.

[10] A VI. rendű terhelt több személlyel, köztük terhelt6 elítélttel, terhelt2 XI. rendű, terhelt7 XIII. rendű, terhelt8 XII. rendű és terhelt9 XXI. rendű terhelttel is hosszabb távú együttműködést alakított ki. Ennek kezdetén a VI. rendű terhelt feltárta számukra, hogy a takarékszövetkezetek sérelmére milyen módszerrel lehet a cég2 és az cég1 szervezésében jogtalan jövedelemhez jutni. A felsorolt személyeket ezután a II. rendű és a III. rendű terhelttel közösen megbízta, hogy keressenek ismeretségi körükben bérbevevőként a bérleti szerződésekben feltüntethető cégeket, azok vezetőit beszéljék rá a valótlan tartalmú bérleti szerződések aláírására, a saját cégük nevében pedig állítsanak ki számlát szállítóként a cég2, illetőleg az cég1 felé {elsőfokú ítélet 6/b. tényállás, indokolás [287]-[306] bekezdés}.

[11] A 11. tényállási pont szerint terhelt2 XI. rendű terhelt tudomással bírt a bünszervezet keretében megvalósított bűncselekmények valamennyi lényeges eleméről, így a bérleti szerződéses konstrukció lényegéről és az azok mögötti finanszírozásáról.

[12] terhelt2 XI. rendű terhelt terhelt5 VI. rendű terhelttel közösen rávette

- tanúlt, a cég3 ügyvezetőjét – aki ténylegesen pénzkölcsönhöz kívánt jutni – hogy 2003. július 21-i keltezéssel írja alá a cég2-vel az FV2003-07/0016 számú valótlan tartalmú bérleti szerződést, amelynek tárgyaül szolgáló eszközök valós forgalmi értéke a szerződésben feltüntetett érték töredéke volt;

tanú2t, a terhelt2 XI. rendű terhelt tagsági jogviszonya mellett működő cég4 ügyvezetőjét, hogy 2003. november 26-i keltezéssel a cég2-vel az FV2003-1110034 számú, 2003. november 27-i keltezéssel pedig az cég1-vel a ITM2003B/0022 számú bérleti szerződést írja alá olyan eszközök bérbevételéről, amelyek valós forgalmi értéke töredéke volt a bérleti szerződésekben feltüntetett értéknek.

[13] terhelt5 VI. rendű terhelttel közösen megszervezték, hogy a terhelt2 XI. rendű terhelt irányítása alatt álló cég5 mind bérlőként, mind beszállítóként közreműködjön 2003. augusztusa és 2005 augusztusa között az cég1-nél és a cég2-nél is valótlan tartamú bérleti szerződések létrehozásában, amelyekben feltüntetett bérleti tárgyak valós forgalmi értéke a bérleti szerződésben szereplő érték töredéke volt.

[14] Azokban az esetekben, amikor a cég5-t tüntették fel bérlőként, akkor a XI. rendű terhelt lényegében pénzkölcsönt kapott a II. rendű és III. rendű terheltektől. Ekkor ennek az összegének többszörösét kitevő értékben szerepeltettek a valótlan tartalmú bérleti szerződésekben a II. rendű és III. rendű terheltek kezdeményezésére olyan eszközöket, amelyek ugyan a XI. rendű terhelt birtokában voltak, de értékük még a „kölcsonzött” pénz összegét sem érte el. Ezen valótlan tartalmú bérleti szerződések esetében mind a XI. rendű, mind a II. rendű és III. rendű terheltek tisztában voltak azzal, hogy a cég5-nek sem szándéka, sem valós lehetősége nincs a bérleti szerződésben rögzített bérleti díjak megfizetésére.

[15] Azokban az esetekben, ahol a valótlan tartalmú bérleti szerződésekhez kapcsolódóan beszállítóként tüntették fel a cég5-t, a XI. rendű terhelt a II. rendű és a III. rendű terheltek iránymutatása alapján valótlan tartalmú számlákat állított ki a cég2 vagy az cég1 felé a kft. nevében. Ekkor egyébként a szállítói láncolatban – amely a cselekmények leplezését szolgálta – a cég5 felé az a gazdasági társaság állított ki számlát ugyanarról az eszközről, amelynek vezetője a III. rendű vagy a II. rendű terhelttől pénzt kért. Az így két alkalommal is leszámlázott, és a valótlan tartalmú bérleti szerződések tárgyát képező eszközök – sok esetben a XI. rendű terhelt által a bérbeadók kérésére biztosítottan – megvoltak ugyan, de az eszközök értéke jellemzően néhány százezer, legfeljebb 1-2 millió forint volt, amelynek többszörösén szerepeltették azokat a valótlan tartalmú számlákon és a bérleti szerződésekben. Ezekben az esetekben a cég2 vagy az cég1 által a cég5-nek átutalt vételárat a XI. rendű terhelt jellemzően készpénzben felvette, és azt a II. rendű, vagy a III. rendű terheltnak átadta, akik ezekből jutalékot biztosítottak neki.

[16] A valótlan tartalmú bérleti szerződéseket a XI. rendű terhelt fentebb részletezett segítségnyújtásával a III. rendű terhelt a cég2, a II. rendű terhelt az cég1 – mint a bünszervezetek csúcsán álló cégek – nevében rendszeres és jogtalan haszonszerzésre törekedve takarékszövetkezeteknek értékesítettek azokat megtévesztve. E büncselekményekkel a II. rendű terhelt 169.329.565 forint, míg a III. rendű terhelt 376.479.291 forint kárt okozott {elsőfokú ítélet [372]-[384] bekezdés}.

[17] II. 1. A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terhelt2 XI. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint a – Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel – Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozással.

[18] Indokolásában kifejtette, hogy az eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulatában, valamint a Bszi. 13. § (1) bekezdésében is előírt

indokolási kötelezettségüket, amely feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabálysértés. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a hiányzó tényállás folytán a rendelkező résszel ellentétes, amely – a BH 2021.193. számú eseti döntésre tekintettel – a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértésnek minősül.

[19] Kiemelte, hogy a bíróságnak a bűnsegek tudati jellemzőit kellett vizsgálnia, azaz azt, hogy az érintett bérlő cégek vezetőinek mire terjedt ki a szándéka, valamint azt is, hogy a bérlők és a bérleti szerződés létrejöttében közreműködő személyek tudtak-e arról, hogy a bérleti szerződések alapján fennálló bérleti díj követelést a bérlő cégek képviseletében eljáró tettesek a sértett takarékszövetkezeteknek értékesítik, illetve azokat a sértettekre engedményezik.

[20] Kifogásolta, hogy az első- és másodfokú bíróság a kár bekövetkezte szempontjából legalább az eshetőleges szándék fennállását állapította meg, azonban a tudatos gondatlanság kategóriájával nem számoltak.

[21] Rámutatott arra, hogy amennyiben a bizonyítás során megállapított „eljárási (ítéleti) tényállás” a vádtól eltérő bűncselekmény megállapítását teszi lehetővé, akkor a vád módosításnak, illetve az eltérő minősítés megállapításának hiányában nincs lehetőség eltérő vagy további bűncselekményben a vádlott bűnösségének kimondására.

[22] Álláspontja szerint a jogerős ítéletet meghozó bíróság a büntető anyagi jog nem megfelelő alkalmazásával állapította meg a XI. rendű terhelt bűnösségét, ugyanis az eljárási tények alapján, a takarékszövetkezetek eljárását is értékelve, a bűncselekményt nem csalásként szükséges megítélni, hanem eltérő bűncselekményként. Mivel az ítéleti tényekből nem jogszerűen történt meg az anyagi jog azonosítása, a bűnösségre vont következtetés is helytelen.

[23] A hamis tudattartalom kialakítása körében elengedhetetlennek tartotta a bérbeadók és a bérlők között létrejött szerződés vizsgálatát hangsúlyozva, hogy kizárólag bérleti szerződések alapján csalás nem valósulhat meg. Érvei szerint a tényállás alapján a csalás a bérlők sérelmére lenne megállapítható, azonban közülük többen vádlottak voltak az eljárásban, mivel a vádirat szerint a csalás a takarékszövetkezetek irányába következett be. Ez azonban a korábbi Btk. alapján kizárólag akkor állapítható meg, ha bérbeadók a minősítést szándékosan folytatták le rosszhiszeműen, tudva a bérlők fizetési képtelenségéről.

[24] Sérelmezte, hogy nem került sor a bérbeadók és a takarékszövetkezetek közötti keretszerződések vizsgálatára, azokat a bíróságok létező, jogszerű és hatályos szerződéseknek ismerték el. Kiemelte, hogy a bérleti szerződések önmagukban alkalmasak a csalás elkövetésére, tehát a túlértékelt, illetve nem létező bérleti tárgyak alkalmas lehetnek a követelést megvásárló megtévesztésére, kivéve, ha maga a követelésvásárló is bűncselekményt követ el és a bérleti szerződések az elkövetés részei.

[25] A jogerős ítélet tényállása szerint a takarékszövetkezeteknek nem volt olyan nyilvántartási rendszere, amelyből megállapítható lett volna, hogy a bérbeadó cégeknek a többi takarékszövetkezet felé milyen kötelezettségei álltak fenn, ez azonban nem zárja ki az egyes takarékszövetkezeteket a bűncselekmény elkövetéséből. Rámutatott arra is, hogy a takarékszövetkezetek érdekeltek voltak a hitelezési piacra való kilépésben, a megkötött keretmegállapodásokkal pedig valójában azt a keretet jelölték ki, amelynek erejéig pénzt kívántak kihelyezni.

[26] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg sem a terhelték terhéről bűncselekmények elkövetési magatartását, sem azok eredményét, továbbá az elkövetési magatartások és az eredmény közötti releváns okozati összefüggést sem mutatta be; a tényállás preambuluma a csalás bűncselekményének tényállási elemeit nem tartalmazza.

[27] Érvelése szerint a takarékszövetkezetek a csalás elkövetői, míg a bérlők és a bérlok segítői, akik a rossz minősítésű bérloket felkutatták, kizárólag részesek lehetnek. Olyan harmadik felek azonosítására azonban nem került sor, akiket tévedésbe ejtettek, vagy tévedésben tartottak volna. Rámutatott arra, hogy a takarékszövetkezetek nem lehetnek egyszerre elkövetői és sértettjei is a bűncselekménynek, a tényállás alapján tehát kizárt a takarékszövetkezetek sérelmére elkövetett csalás megállapítása, az csak akkor lenne helytálló, ha a takarékszövetkezetek nem lennének részesei az elkövetésnek.

[28] Részletesen ismertette a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban korábbi Hpt.) rendelkezéseit, melyek alapján a takarékszövetkezetek megfeleltek a pénzügyi vállalkozás fogalmának, ellenben a bérbeadó társaságok nem, tehát a Hpt. 3. § (1) bekezdése szerinti pénzügyi szolgáltatást nem nyújthattak volna, vagyis a lízingszerződéseket az arra nem jogosult bérbeadó cégek kötötték meg.

[29] Álláspontja szerint terhelt2 XI. rendű terhelt és a hasonló pozícióban lévő terheltek, akik bérloket kerestek fel és győztek meg a szerződések aláírásáról, a jogosulatlan pénzügyi tevékenység bűnsegédei voltak, így bűnösségüket ebben a bűncselekményben és nem csalás bűnsegédi alakzatában lehetséges megállapítani.

[30] Kifejtette, hogy meg kell különböztetni azokat az eseteket, amikor terhelt2 XI. rendű terhelt is bérleti szerződés aláírója volt, valamint azokat, amikor harmadik személyekkel megkötött lízingszerződéseknek a takarékszövetkezetek is érdekeltjei voltak. Ez utóbbi esetekben a XI. rendű terhelt felmentése indokolt, mivel nem követett el bűncselekményt azzal, hogy tudta, a szerződés túlzó értékű bérleti tárgyról szól. Azokban az esetekben pedig, amikor a bérlok felkeresése volt a feladat, a XI. rendű terhelt magatartása függetlenné vált a csalástól, mert a csalást a bérbeadók követték el az újabb keretszerződések megkötésével. Erre figyelemmel a XI. rendű terhelt legfeljebb a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatás elkövetésének részese lehetett. Amennyiben pedig a bérbeadók keretszerződései csalásként ítélték meg, a XI. rendű terhelt cselekményében kizárólag a gondatlanság ismerhető fel, melyet a törvény a csalás esetében nem rendel büntetni.

[31] Mindezek alapján elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet terhelt2 XI. rendű terhelt vonatkozásában helyezze hatályon kívül, és vele szemben a büntetőeljárást a Be. 663. § (2) bekezdése alapján szüntesse meg. Másodlagos indítványa a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. Indítványozta továbbá a XI. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés végrehajtásának felfüggesztését is.

[32] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.497/2025/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[33] Indokai szerint az irányadó tényállás részletesen rögzíti a XI. rendű terhelt tudattartalmát, amelyből a bűnsegédi bűnrészesség, valamint a szándékosság okszerűen következik. terhelt2 XI. rendű terhelt tisztában volt a bérleti szerződéses konstrukció minden lényeges elemével, és az azok mögötti finanszírozással. Utalt az ítéleti tényállás [289]-[290] bekezdéseire, valamint kiemelte a [372]-[384] bekezdéseit, melyek a XI. rendű terhelt konkrét elkövetési magatartását rögzítik bemutatva azt, hogy a XI. rendű terhelt milyen közreműködésével jöttek létre a valótlan tartalmú bérleti szerződések. Mindezek alapján helytállónak tartotta azt a következtetést, hogy terhelt2 XI. rendű terhelt tudata átfogta: cselekménye egy csalás-sorozat tettesi alapcselekményéhez kapcsolódik, ahhoz nyújt segítséget.

[34] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság részletesen foglalkozott a különböző szállítási, bérleti szerződések fiktivitásával, hiányosságaival és strómanok bevonásával, amelyek a

tényállás részét képezik. Az eljáró bíróságok helyesen vonták le azt a következtetést, hogy a VI. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a legalitás látszatát mutató konstrukció keretében kívánnak igen jelentős összeghez jutni, amelyről a XI. rendű terhelt is tudomással bírt és ennek tudatában működött közre a fiktív szerződések létrejöttében.

[35] Rámutatott arra, hogy ez a konstrukció megkövetelte a bérlői pozícióban fellépő személyek, cégek felkutatását, cégek alapítását, működtetését, beszervezését, továbbá a szerződésekben megjelölt tárgyak, eszközök szállítóinak felkutatását is, de olyan személyek beszervezését is, akik anyagi ellenszolgáltatás reményében, valódi akarat hiányában alapítottak cégeket, kötöttek bérleti szerződéseket, illetve aláírtak bármely ehhez kapcsolódó okiratot.

[36] Osztotta azt a védői álláspontot, miszerint a takarékszövetkezetekkel kötött keretszerződések nélkül nem lett volna lehetőség a bűncselekmény elkövetésére. Rámutatott ugyanakkor arra, hogy a keretszerződés a jövőbeli bérleti szerződésekből eredő bérleti díj követelések takarékszövetkezetek részére történő értékesítéséről szólt. Ha pedig az egyes követelésvásárlások alapjául szolgáló bérleti szerződések – a bérbeadó által is tudottan – fiktívek voltak, akkor ez egyben azt is jelenti, hogy a takarékszövetkezetek általi kifizetés jogszerű alapja hiányzott. A megtévesztés ekként a bérleti díj követelések értékesítéséhez kapcsolódott.

[37] Helytállónak tartotta az elsőfokú ítélet [3194] - [3197] bekezdéseiben kifejtett álláspontot, mely szerint a csalás kapcsán a teljesítőképesség és a teljesítési készség nem ugyanaz, a bűnösség kérdését ez utóbbi – akarat tényező – dönti el. Hangsúlyozta, hogy amennyiben a bérlet tárgya nem létezik, vagy annak értéke lényegesen alacsonyabb a szerződésben feltüntetett összegnél, akkor ebből a felek számára is nyilvánvaló, hogy az ügylet tárgyi fedezete hiányzik, azzal valós jövedelemszerző tevékenységet végezni nem lehet, ezért jelen ügyben a havonta esedékes bérleti díj megfizetése a felek előtt is tudottan nem volt reális alternatíva. Így a 6/a. tényállási pont esetében a valós bérleti akarat nem állt fenn, míg a 6/b. pontban a bérbeadó előtt sem volt rejtett a bérleti szerződés fiktív volta. Ilyen körülmények között a II. rendű terhelttel együttműködő VI. rendű terheltnek már a valótlan tartalmú szerződések aláíratásakor tudnia kellett, hogy a bérlő a bérleti díj fizetési kötelezettségének nem fog eleget tenni, a valótlan bérleti szerződésből eredő bérleti díj követelés is jogalap nélküli, ezért a követelés megvásárlása által a takarékszövetkezeteket kár fogja érni.

[38] Kiemelte azt is, hogy a konstrukció – mivel egyre több bérlő nem teljesítette a bérleti díj fizetési kötelezettségét – újabb és újabb valótlan tartalmú bérleti szerződések megkötését és azoknak a takarékszövetkezetek általi meghitelezését vonta maga után. Az adósságspirál tudatos létrehozása, a már meglévő követelések újabb valótlan tartalmú szerződéseken alapuló követelések értékesítéséből befolyó, visszafizetési kötelességgel járó pénzügyi összegekből való kifizetése egyet jelent a teljesítőképesség hiánya tudatában történő kötelezettségvállalással, ami pedig a jogtalan haszonszerzési szándékkal történő tévedésbe ejtésnek felel meg.

[39] Mindezek alapján a jogosulatlan pénzügyi tevékenység helyett „klasszikus” csalás büntetése valósult meg, amely tettesi alapcselekményekkel a XI. rendű terhelt tisztában volt, a tényállás a tudati tényeket tartalmazza, így az eljáró bíróságok nem sértettek anyagi jogi szabályt.

[40] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Szegedi Törvényszék 7.B.592/2010/2879. számú és a Szegedi Ítéltábla Bf.I.498/2023/99. számú ítéletét terhelt2 XI. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[41] 3. A XI. rendű terhelt védője észrevételében – felülvizsgálati indítványában foglaltakat fenntartva – kifejtette, hogy a védelem nem támadta a tényállást és a bizonyíték-értékelést, továbbá nem kérte új tényállás megállapítását sem, hanem a már rögzített ítéleti tényekhez kapcsolódó anyagi jogi minősítés felülbírálatát indítványozta, mivel a bíróság által rögzített tények önmagukban még nem merítik ki a csalás törvényi tényállási elemeit.

[42] Hangsúlyozta, hogy amikor a XI. rendű terhelt és a hasonló pozícióban lévő személyek bérlőket kutattak fel, és beszéltek rá szerződéskötésre, magatartásuk legfeljebb a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatás bűnsegédi alakzatához igazodik, a XI. rendű terhelt szándéka is legfeljebb a jogosulatlan pénzügyi tevékenység előmozdítására irányult, a csalás tényállási elemeinek tudati átfogása nélkül.

[43] Álláspontja szerint a vádirat azon kitétele, miszerint tényállásokat alátámasztó egyes bizonyítékok megjelölése a felsoroláson túlmenően objektív okoknál fogva kizárt volt, szintén azt támasztja alá, hogy a bűnösség kimondásához a vád sem tudott konkrét ténybeli alapot megjelölni.

[44] Rámutatott arra is, hogy amennyiben a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás teljes egészében hiányzik, az ítélet indokolása a rendelkező résszel szükségképpen ellentétes, amely önálló felülvizsgálati ok.

[45] **III.** terhelt2 XI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, részben alaptalan.

[46] 1. A Kúria mindenekelőtt a XI. rendű terhelt védőjének nyilvános ülés kitűzésére irányuló indítványa kapcsán rögzíti, hogy a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a főszabály szerint tanácsüléken bírálja el, mely alól kivételt jelent, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül az ügy nyilvános ülésen való elbírálását indítványozza [Be. 660. § (2) bekezdés a) pont].

[47] Amennyiben az indítvány a terhelt javára szól, a nyilvános ülés kitűzéséről szóló döntés a tanács elnökének mérlegelési jogkörébe tartozik [Be. 660. § (2) bekezdés b) pont].

[48] Jelen ügyben a tanács elnöke nem tartotta szükségesnek nyilvános ülés kitűzését, ezért a Kúria a XI. rendű terhelt javára szóló felülvizsgálati indítványt tanácsüléken bírálta el.

[49] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, mely a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okok alapján terjeszthető elő.

[50] A Be. 652. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[51] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése alapján – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálhatja felül.

[52] 3. A Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontja kimerítően sorolja fel azon eljárási szabálysértéseket, amelyek miatt a törvény biztosítja a felülvizsgálat igénybevételének lehetőségét.

[53] Felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont]. Felülvizsgálatot tehát csak az abszolút eljárási szabálysértések alapoznak meg, azaz a védő által hivatkozott Be. 609. § (1) bekezdésében írt relatív – feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező – eljárási szabálysértések nem nyitják meg a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét.

[54] Az indokolási kötelezettség megsértése a hatályos Be. szerint nem felülvizsgálati ok, mivel az nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja által hivatkozott Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértések között. Az ítélet indokolása vonatkozásában felülvizsgálatot kizárólag az alapoza meg, ha a jogerős ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont].

[55] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata alapján a hatóságok a törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

[56] A bíróságokra háruló indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárásból fakad. Eszerint a bíróságnak a döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [24], 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [38], 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

[57] A Be. 451. § (5) bekezdése alapján a határozat indokolása a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[58] Ekként az indokolás rendeltetése

- egyfelől a döntés, tehát valamely rendelkezés (jogkövetkeztetés) ténybeli alapjának rögzítése (a tényállás),
- másfelől számadás a döntéshozatali tevékenységről (a tényálláson kívüli indokolás).

[59] A tényállás és a tényálláson kívüli indokolás megkülönböztetése a vizsgált feltétlen eljárási szabálysértés szempontjából alapvető jelentőségű. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés megállapítására főszabályként ugyanis csak az vezethet, ha a rendelkező rész és a tényálláson kívüli indokolás áll egymással ellentétben [Kúria Bfv.II.442/2022/5. (BH 2022. 319.I.)]. Ha azonban – e főszabály alóli kivételként – a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis a rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik, az a felülvizsgálati eljárásban szintén az abszolút eljárási szabálysértés körében nyer értékelést [Kúria Bfv.III.777/2020/9. (BH 2021.193.), BH 2017.324.].

[60] Ennek megfelelően az ítélet indokolása különösen akkor ellentétes teljes mértékben a rendelkező résszel, ha

- az ítélet nem csupán a tényállást, de a tényálláson kívüli indokolást sem rögzíti, azaz, ha az ítélet írásba foglalása elmaradt (Bfv.II.283/2022/13.);
- a bíróság ítéletének rendelkező része – bár a terhelttel szemben büntetést szab ki – nem tartalmazza a büntetőjogi felelősség megállapítását, a bűncselekmény megnevezését és jogszabályi alapját, noha az indokolás a bűncselekmény elkövetését megállapítja (Bfv.II.125/2020/7.);
- az ítélet rendelkező része nem tartalmaz rendelkezést a vád tárgyává tett bűncselekmények valamelyikéről, noha az ítélet indokolása szerint a bíróság a terheltet valamennyi bűncselekmény vádjára alól felmentette (Bfv.II.477/2020/9.);
- a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásban a bíróság a büntetővégzés rendelkező részében – a végrehajtás elrendelése esetére rendelkezve a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről – elmulasztja a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést és az alkalmazott jogszabályok között sem tünteti fel a megfelelő hivatkozást (Bfv.II.738/2021/7.),

- a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát enyhíti, ugyanakkor az indokolásban a meg nem változtatás mellett érvel (Bfv.I.1414/2019/7.).

[61] A XI. rendű terhelt védője a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés megvalósulását abban jelölte meg, hogy a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás teljes egészében hiányzik, indítványát e körben azonban nem indokolta meg, a hivatkozott felülvizsgálati okhoz kapcsolódó érvelést nem adott elő.

[62] A Be. 652. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni az indítvány előterjesztésének okát és célját is, vagyis a felülvizsgálati indítványt meg kell indokolni. Eppen ezért önmagában a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozás vagy valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése, a hivatkozást alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában, a felülvizsgálatot nem teszi lehetővé, az ilyen indítvány a törvényben kizárt [Bfv.II.1.597/2017/2. (BH 2018.42.)].

[63] A tényállás és a rendelkező rész összhangjának hiánya nem az eljárási szabályokat (az indokolási kötelezettséget), hanem a büntető anyagi jogot sérti. Erre tekintettel a védő azon hivatkozása, miszerint az eljáró bíróságok a megállapított tényállásból téves jogi következtetést vontak le a XI. rendű terhelt bűnösségét, illetve a bűncselekmény minősítését illetően, nem a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási, hanem az anyagi jogszabálysértések körébe tartozik.

[64] Az a védői kifogás pedig, miszerint a vádirat a Be. 422. § (2) bekezdés a) pontja ellenére nem teljeskörűen tartalmazta a vád tárgyává tett cselekményekkel, illetve részcselekményekkel összefüggő, rendelkezésre álló bizonyítási eszközök megjelölését, nem tartozik a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti eljárási szabálysértések körébe, így felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

[65] A Kúria hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] nem észlelt.

[66] 4. A Be. 648. § a) pontja alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen anyagi jogszabálysértés esetén is helye van felülvizsgálatnak.

[67] A XI. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában a XI. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmények közül kizárólag a csalás büntettét támadta, a lőszerral visszaélés büntettének megállapítását nem kifogásolta.

[68] A védő által megjelölt Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[69] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a Be. 659. § (1) bekezdése alapján nincs helye a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének; a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[70] A tényállás megalapozottsága tehát a felülvizsgálatban nem vizsgálható, a büntető anyagi jog szabályainak megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el akkor is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, és ellentétes az iratok tartalmával [BH 2004.102., BH 2010.324., Kúria Bfv.I.415/2016/7. (BH 2016.264.)].

[71] Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.).

[72] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény) külvilágban való megnyilvánulása,

ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Az elkövető elkövetéskori tudattartalmára valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki) tényből lehet következtetni, s mint ilyen, ténykérdés. A tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, amely ekként jogkérdés [Kúria Bfv.III.794/2020/9. (BH 2021.251.)]. A tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.). Amennyiben tehát az irányadó tényállás tartalmazza az elkövető cselekvésével kapcsolatos tudati tényeket, akkor ezekre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya.

[73] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények állításával a bűnösség megállapításának vitatására nincs törvényes lehetőség, a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).

[74] A felülvizsgálat során a bíróságnak a tényállás megállapítását eredményező bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége szintén nem támadható. Így nem kifogásolható bizonyítékok mikénti értékelése, illetve a bizonyítási indítványok elutasítása sem.

[75] A Kúria tehát az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálta meg, hogy a XI. rendű terhelt magatartása kimerítette-e a csalás büntettének törvényi tényállási elemeit.

[76] A korábbi Btk. 318. § (1) bekezdése szerint csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett más tétvedésbe ejt vagy tétvedésben tart és ezzel kárt okoz.

[77] A csalás elkövetési magatartása a tétvedésbe ejtés és a tétvedésben tartás. A tétvedésbe ejtéssel megvalósított csalási magatartás esetén a kár az elkövető részéről kifejtett tétvedésbe ejtéssel okozati összefüggésben kialakult tétvedés eredményeként tett vagyoni jogi rendelkezés hatására következik be. A sértett tehát a megtévesztés hatására tesz a polgári jog szabályai szerint értékelhető jognyilatkozatot, és ezzel okozati összefüggésben keletkezik nála, vagy harmadik személynél kár. Tétvedésbe ejtés akkor valósul meg, ha a tétvedést az elkövető aktív, erre irányuló tevékenysége idézi elő. Az elkövetési magatartásoknak, így a tétvedésbe ejtésnek a jogügylet olyan elemeit kell érinteniük, amelyek a károkozással okozati összefüggésben állnak. A csalás esetében ugyanis a sértett mindig kötelmi igény jogosultjává válik ugyan, ám ez a megtévesztés következménye, s nem a tétvedésben lévő sértett és a terhelt közötti szerződés valós tárgya [Kúria Bfv.I.660/2013/10. (BH 2014.69.), BH 2012.5.}.

[78] A csalás tényállásszerűsége szempontjából (alanyi oldalon) annak van jelentősége, hogy az elkövetőnek kezdettől fogva, azaz az adott ügylet létrejöttékor sem volt szándékában az abból következő teljesítés megtétele. Chalás esetén ez a meglévő akarat az, amivel a megtévesztés létrejön, aminek következtében a sértett tétvedésben lévén, úgy rendelkezik a vagyonáról, ahogyan azt egyébként nem tette volna [Kúria Bfv.III.794/2020/9. (BH 2021.251.)].

[79] A csalás kapcsán a teljesítőképeség és a teljesítési készség nem ugyanaz, a bűnösség kérdését ez utóbbi – akarati tényező – dönti el (BH 2011.160.).

[80] A korábbi Btk. 21. § (2) bekezdése szerint bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

[81] A 3/2011. (X. 14.) Bűntető jogegységi határozat III. pontja szerint a bűnrészes a bűncselekménynek az olyan elkövetője, aki a törvényi tényállás megvalósításában közvetlenül nem vesz részt, ám a tétvessel szándékegységben jár el, és a törvényi tényállás megvalósítása nélkül is oksági (felbujtás esetében egyenes oksági, bűnsegély esetében concausalis) kapcsolatba hozható a cselekvősége a legalább kísérleti szakba eljutott tettesi cselekménnyel, mégpedig annak befejezettsége előtt. A részes cselekménye a tettesi,

társtettesi cselekménnyel szemben alárendelt, mert tettesi bűncselekményt feltételez. Nem lehet részességről beszélni, ha nincs legalább kísérleti szakba eljutott tettesi alapcselekmény.

[82] A részesi bűncselekmény járulékos jellegére tekintettel a részesi cselekmény

- csak annyiban büntethető, amennyiben az alapcselekmény is büntethető,

- a jogi minősítés tekintetében is osztja a tettesi alapcselekmény sorsát, és végezetül

- a részesi cselekményre is a tettesi bűncselekmény büntetési tétele vonatkozik.

[83] A bűnsegédi bűnrészes a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz hozzájárul. A részes tettesekhez társulása a tettesek szándékával történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti {Kúria Bfv.720/2018/10. (BH 2019.155.II.), Kúria Bfv.390/2020/12. (BH 2021.246.I.), Kúria Bfv.III.1.495/2021/11. (BH 2023.237.), [53] bekezdés}. Ugyanakkor a részes esetén is irányadó, hogy bűnösség nélkül – azaz alanyi okozatosság nélkül – nincs tényállásszerűség, nincs felróhatóság.

[84] Az elkövető tudatának – a tettes és a bűnsegéd esetében is – a bűncselekmény törvényi tényállási elemeire kell kiterjednie, a cselekményt ezek ismeretében, szándékosan kell megvalósítania. Emellett a bűnsegéd tudatának arra is ki kell terjednie, hogy magatartása alkalmas e cselekmény elősegítésére.

[85] A szándékegységre vont következtetés alapja, hogy az irányadó tényállás kellő pontossággal rögzítse mind a tettesi cselekményt, mind a részesi magatartást, illetve megismerhetően tartalmazza a tettesi és részesi magatartás közötti oksági kapcsolatot (EBH 2015.B.14.II.).

[86] A részesi tudattartalom önálló, önmagában vett bűnösségvizsgálat tárgya, e szempontból a járulékosság közömbös; a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bármilyen előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség {BH 2021.96. [28] bekezdés}.

[87] terhelt2 XI. rendű terhelt tekintetében az irányadó tényállásból a csalás valamennyi törvényi tényállási eleme felismerhető, a tényállás – szemben a védői hivatkozással – a tévedésbe ejtésben megnyilvánuló elkövetési magatartást, a jogtalan haszonszerzési célzatot és az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kárra vonatkozó tényeket hiánytalanul tartalmazza, rögzíti a tettesi alapcselekményt és a XI. rendű terheltnek a vagyon elleni bűncselekményben játszott konkrét szerepét, részesi magatartását is.

[88] A jogerős ítélet tényállása egyértelműen tartalmazza, hogy terhelt5 VI. rendű terhelt már a hosszú távú együttműködésük kezdetén feltárta az általa beszerezett terhelt2 XI. rendű terhelt előtt is azt, hogy a takarékszövetkezetek sérelmére milyen módszerrel lehet – a cég2 és az cég1 szervezésében – jogtalan jövedelemhez jutni. A tényállás rögzíti azt is, hogy a XI. rendű terhelt tudomással bírt a bűnszervezet keretében megvalósított bűncselekmények valamennyi lényeges eleméről, így a bérleti szerződéses konstrukció lényegéről és az azok mögötti finanszírozásáról is.

[89] Nem vitatható az sem, hogy a XI. rendű terhelt mindezek ismeretében kapott arra megbízást, hogy ehhez a bejáratott rendszerhez kapcsolódva az ismeretségi körében keressen olyan cégeket, amelyek a bérleti szerződésekben bérbevevőként feltüntethetők, és azok vezetőit beszélje rá a valótlan tartalmú bérleti szerződések aláírására, valótlan számlák szállítóként történő kiállítására a cég2, illetve az cég1 felé. A XI. rendű terhelt ennek eleget tett, amikor egyrészt rábeszélte a cég3 ügyvezetőjét és a cég4 ügyvezetőjét valótlan tartalmú bérleti szerződések aláírására, másrészt 2003. augusztusa és 2005. augusztusa között az irányítása alatt álló cég5 felhasználásával is közreműködött bérlőként, illetve beszállítóként

valótlan tartamú bérleti szerződések létrehozásában, amelyekben feltüntetett bérleti tárgyak valós forgalmi értéke szintén a bérleti szerződésben szereplő érték töredéke volt.

[90] Egyértelmű tehát, hogy a XI. rendű terhelt számára is felismerhető volt: a legalitás látszatát mutató szállítási, bérleti szerződések valójában fiktívek, megkötésük célja kizárólag a pénzszerzés, a beszerzett eszközökkel nem folyt és nem is folytatható tényleges és hosszabb távú gazdasági tevékenység. A bérbeadók számára nem volt jelentősége annak sem, hogy a bérlők hitelképessége megfelelő-e, a bérleti díjak megfizetése egyáltalán megtörténik-e.

[91] A tényállás alapján a XI. rendű terhelt tudata kétségtelenül átfogta azt, hogy cselekménye pontosan milyen tettesi alapcselekményéhez kapcsolódik, magatartásával mihez nyújt szándékosan segítséget.

[92] A létrehozott konstrukcióban a takarékszövetkezetek töltötték be a pénzügyi finanszírozói szerepet, amelyek úgy teljesítették a keretszerződésben vállalt kifizetéseket, hogy nem voltak tisztában az általuk megvásárolt követelések alapjául szolgáló bérleti szerződések valótlan voltaival, azzal, hogy a szerződések tárgya nem létezik, vagy értéke a feltüntetettnek csak a töredéke. Egyértelmű, hogy – miként arra a Legfőbb Ügyészség is utalt – amennyiben a takarékszövetkezetek előtt ezek a körülmények ismertek lettek volna, a kifizetésekre nem került volna sor. Az irányadó tényállás alapján nem vonható kétségbe tehát, hogy a csalássorozat sértettjei a takarékszövetkezetek voltak, a védőnek az ezzel ellentétes, a takarékszövetkezetek elkövetői minőségére vonatkozó hivatkozása a Be. 650. § (2) bekezdésébe és a Be. 659. § (1) bekezdésébe ütközik, így a felülvizsgálat során nem vehető figyelembe.

[93] Mindezek alapján megállapítható, hogy terhelt² XI. rendű terhelt bűnösségének megállapítása során az eljáró bíróságok nem sértették meg a büntető anyagi jog szabályait [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont], ezért a védő felülvizsgálati indítványa e vonatkozásban nem megalapozott.

[94] 5. A védő a felülvizsgálat törvényi okának megjelölése nélkül részletes indokolást terjesztett elő arra nézve is, hogy a XI. rendű terhelt vagyon elleni bűncselekménye a jogerős ítéletben megállapítottakkal ellentétben „legfeljebb” bűnsegédként elkövetett jogosulatlan pénzügyi tevékenységnek minősül, mely tartalma szerint a törvénysértő minősítés állítását jelenti.

[95] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést, és – a 2025. szeptember 1. napjától hatályos – Be. 649. § (1) bekezdés c) pont alapján akkor is, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, vagy alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.

[96] Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény végső előterjesztői indokolása szerint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont szerinti esetben a továbbiakban felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a törvénysértő büntetés objektív törvénysértő, tehát a bűncselekmény tételkereteire figyelemmel törvényesen kiszabható büntetésen kívüli, attól törvénysértő módon lefelé vagy felfelé eltérő büntetés kiszabását eredményezte.

[97] Mivel a XI. rendű terhelt védője az általa helyesnek vélt minősítés lehetőségét csupán valószínűsítette és érvelését az irányadó tényállással ellentétes tényekre alapította, a felülvizsgálati indítványa a törvénysértő minősítésre vonatkozó részében a törvényben kizárt.

[98] A döntés elvi tartalma

A csaláshoz nyújtott bűnsegély kapcsán a büntetőjogi felelősség megállapítása törvényes, ha az irányadó tényállásból a csalás törvényi tényállási elemei és a terhelt ehhez szándékosan nyújtott segítő magatartása kitűnik.

[99] IV. Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján terhelt2 XI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[100] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[101] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány, továbbá az azonos tartalmú indítvány benyújtásának tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. Ezekben az esetekben a Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 656. § (4) bekezdése alapján érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. október 21.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bírő, Dr. Domonyai Alexa s.k. bírő, Dr. Schmidt Péter s.k. bírő, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bírő